

Magyar - Hírmondó.

oioioioioio

Nro 44.

Költ Bétsben, Sz. Iván Havának (Júniusnak)
3-dik napján 1797-dik Ezstendőben.

Hadi és Békességes Környülállások.

A' Sváb Kerületből írják; hogy a' Ts. K. Katonaság' számára kívántt ízállítmányokból a' mit bé nem adtak még némely Rendjei a' Német-Birodalomnak, annak bé-szedetése végett egy Executiónalis - Directió vagyon Ulmában. Ezen Sváb Városnál még a' leg-újabb Tudósítások szerint is folyamatban volt a' sántzok' készítése; Tsáfzár Ő Felsége' parancsolatjából.

A' Békesség' Közbenjárója Ts. K. Generálmajor *Meerfeld*; ismét vissza-indúlt tegnapelőtt Bétsből Olasz-Országba.

Triestből 24-dik Majusban mentek ki a' Fr. ák. Más nap, gazdagon ki volt világosítva a' Város. A' Bibliothékánál, F. Urunknak egész nagyságú Képe szemléltetett által-látszó formában, ily felülírással:

Francisco II. Caesari

Pacem

Populis largienti

Tergestum.

X x

Livornóból, 's egészsz Toskánából el-
takarodtak a' Frantziák Május' 10-dikénn,
's által mentek Korszika' Szigetébe.

Bonaparte, Velentzébe ment Máj.
20-dikánn.

A' Velentzei Municipálisnak *Mengotti* Ferentz nevű Tagja, a' ki leg-tanúl-
tabb Embernek tartatik Velentzében, egy
Tanítást tartott a' Velentzei Szabad Nép-
hez Máj. 17-dikénn, mely Beszéd ki is
nyomtatott. — A' Velentzei Pátriarcha
is adott ki az nap egy Páfztori-Levelet,
melyben int minden Papokat, hogy haj-
tsák a' Nép' szívét az újj Igazgatás eránt
való engedelmességre. — A' Municipáli-
tás Máj. 18-dikánn ki-adott Rendelésében
buzdította a' Népet, hogy az új Igazga-
tás' formájához vonzó indulatjának meg-
bizonyítására viseljen 3 nap 3 színű Ko-
kárdát.

A' Római Udvar' Birtokaibann nem
szabad leszfz ezentúl, 150 tallérnál többet
érő arany-ezüst-gyöngy, 's akármely drá-
ga-kő-ékességeket viselni; mely Törvény-
nek leg-közelebbről való tzélja az: hogy
siettesse, az elő számláltt Drágaságoknak
a' közönséges Kintsházba való bé-adását,
hogy azok által, ki lehessen elégíteni a'
Fr. Respublikát, a' még hátra maradott két
millió tallérokra nézve is.

Az Ánglusok ellen erányzott tengeri
készületek, hogy annál hamarább tétetőd-

hessenek a' Dünkircheni és Bresti Fr. Kikötőhelyekben : oda parantsolt a' Directórium, minden Átsokat és Hajós-Legényeket a' Földközi-Tengeren lévő Kikötőhelyekből.

Batáviának Vliessingeni Kikötőhelyében, 20 ágyús tsónakokat és 6 Korvetteket készítenek úthoz ; a' Middelburgiban pedig két 50 ágyús-hajókat.

Nagy-Britanniának minden részeiből több több Kérő-Írások érkeznek a' Királyhoz, a' Ministerek' el botsáttatása végett.

Ángliábann, az Ámerikai had alatt se' szállott soha a' Papiros-pénzek' betse alább 56 procentónál; most pedig Május' 9-dikén le-szállott egészfzen száztól 48-ig, melynek oka vólt, a' Lord *Bridport* kormányozása alatt lévő Hajós-Legénységnek másodszori és az elsőnél még veszedelmesebb fel-zúdulása, mivel már ez, emberhalállal és számos Tisztek' le-tételével vólt egybe-köttetve. A' Hajós-legények t. i. nehezen szenvedték, hogy az ő zsóldjok' nevelését mindég csak halogatta a' Ministériom, eleibe terjeszteni az Országgyűlésének : minekokaért a' S. Helenai és Spitheadi Kikötőhelyekből ki nem mozdultak Máj. 8-dikánn; jóllehet az előtt való nap, meg-tétette a' jeladást Lord *Bridport* a' ki-indulás eránt. A' mely Képviselőket ki-választottak magoknak: London nevű lineai hajóban akartak Azok', gyűlést tartani: de *Colpoys* Admirális, ki, a' nevezett

hajón vólt, nem engedte, és midőn erőszakoskodni akartak a' Mátróz-Képviselők, tüzet adatott reájok a' Tengeri-Katonák által. De a' Colpoys Admirális' hajóján lévő Mátrózok, erőt vettek a' Tengeri-Katonákon, el szedték tőlök fegyvereiket, 's az Admirálist minden más Tisztekkel egygyütt meg-fogván, általadták, a' Képviselőiknek. A' mely Tisztekkel nem vólt meg-elégedve a' Hajós-Legénység, azok részszerént meg-árestáltattak; részszerént ki-rakattattak a' szárazra.

Pitt Minister [Máj. 8-dikán rögtön kívánta az Ország-gyűlésétől, hogy a' Hajós-Legények' zsóldjának nevelésére, 1-ső Májustól fogva 8 Hónapokig applacidáljon 372 ezer font sterlinget. Applacidált is, de kemény szemre-hányásokat kellett a' Ministernek ki-állani ez alkalmatossággal, *Fox*, *Sheridan*, és ezeknek Feleketjéhez tartozó más Tagoktól.

Irrlandiának *Belfast* nevű szép Városában, negyven Ösfzeesküdttek fogattattak el Ápr. végén: kik éppen a' mint egygyütt tanátskoztak volna: véletlenül meglepettettek, 's Írásaik el petsételtetvén, az Ország-gyűlés' eleibe terjesztették.

Egynehány Irrlándiai nagy tekintetű Tisztviselők, le-tették hivataljokat, azért: hogy szembetünőképpenn meg-mutassák ezen tselekedetjek által, mennyire nem hagyják ők helybe azt a' keménységet, me-

lyet, Irlandiának egész Distriktussai ellen gyakorol a' Nagy-Britanniai Ministériom. Egy az említett Fő-emberek között, Hertzeg *Leinster*, a' ki annakelőtte, fzemély szerént való szolgálatját is nagy készséggel tette, 's gazdagságát se' kíméllette, hogy a' Ministériom' szándékait elő-segíthesse: most pedig már a' Ministériommal ellenkező Felekezethez állott.

Az Olasz-Országi Fr. Seregnél kormányozó Fő- 's egynehány Osztály- és Brigáda-Generálisokról, a' kik Grétzben megfordúltak, következő értelmű Jegyzések jöttek ki egy Históriai Előadásbann, a' Grétzi Újság mellett:

Bonaparte Fő-Vezér, 30 esztendősnél éltesebbnek látszik. Alaton természetű, az ábrázatjában barna sárga színű, pirosság nélkülvaló egy kevésbé be-esett ortzájú, valamennyire nagy órrú, méjjen beülő fekete szemű, 's éles nézésű. Keveset beszéll, és csak darabokban, de igen világossan 's egész meghatározással. Méjj gondolkodású Ember tetszik ki az egész képéből. Együgyű öltözte, 's az ortzájára le-függő fodorítatlan haja azt mutatják, hogy Ő, a' maga külső tekintetere kevés foglalatosskodását fordítja. — Délutánni 6 órakor szokott vólt Grétzben rendszerént ebédléshez kezdeni. — Akár nappal, akár éjjel utazik: oly Katonákat lovagoltat a' hin-

taja körül, 'a' kik bátor vitézségjek által megkülönböztették magokat, 's a' kiknek Kapitányok egy Szeretsen. — Se' Szabadság' fáit nem állíttatott fel *Bonaparte* Grétzben, se' az Újság' felibe nem parantsolta a' Frantzia módi felül-írást tételni. — Ápr. 12-dikén 60 ezer pár tzipőt kívánt Grétztől; de tsak ugyan meg elégedett ezerhat százal. — A' Békességről való alkudozás közben, parantsolatot vett *Beaumont* Fr. Generális, a' ki Grétzben tartózkodott vólt, *Bonapartétől*, hogy kívánjon az ideigvaló Kormányfizekétől Stíriának, hetenként 3 száz ezer forintot; de ebből a' summából egy krajtzár se' fizetődött vala még le Ápr. 19-dikéig, a' melylyen meg ment Grétzbe a' híre, hogy Ápr. 18-dikán, ejfélutánni 2 órakor szerentsesen végre-hajtatott a' Békességkötésről való alku, *Bonaparte*, és Ts. K. Generális *Meerfeld* között, Leobeni Lakos Nemes *Eggenwaldi* József' Úr' nyári házában. Már ezentúl nem tsak a' 3 száz ezer forintot nem sürgette *Bonaparte*; hanem még azt a' hat ezer forintnál valamivel kevesebb summát is viszfizafizettette: melyet akkor adatott magának Grétzben, midőn először ment vólt el onnét. — A' Grétzi Polgár-Katonasággal nem tsak le nem rakatta a' fegyvert, sőt meg-engedte, hogy azok alatt a' 18 napok alatt, a' meddig

Frantziák voltak Grétzben, ezekkel elegyesleg állanának 'frázsát a' Grétzi feleszámú Polgár-Katonák is.

Berthier Sándor, Ofztály-Generális, és Feje a' Generálstabnak, öregebbnek látszik valamivel *Bonaparténál*, kis ember, de jó testes, és vidám tekintetű. Szabad nézése vagyon; tsinosann öltözködik, 's módosan fésülteti magát. Ápr. 23-dikánn egy Írást nyomtatott Grétzben, a' melyet, minden Fél-Brigáda-Vezérekhez (Oberfierekhez) el' küldött, buzdítván őket benne, hogy a' kormányozások alatt lévő Fél-Brigádáknak hiteles Históriáját, első Germináltól (Mártz. 21-dikétől) fogva, küldjék által mentől elébb a' Generálstabnak, hadd lehessen azokból a' különös Históriákból, egy oly közönséges Históriáját készíteni az Olasz-Országi Seregnek, a' mely, ne csak a' Vezéreknek viseltt dolgaikat foglalja magában, hanem a' Köz-Katonáknak jeles tetteiket is érdemlett rendel jegyezze fel 's adja által a' Maradéknak.

Serurier, Ofztály-Generális, már vén ember; magas termetű; tsontos; parókat visel, 's a' feje, föld felé hajlott. Kemény az Alattavalókhoz; egyébaránt pedig igen nyájas, és tanúltt ember. Fő Familiából vette származását, a' mint beszélik fölöle; de a' nevét meg-változtatta. Ezen Generális' Ofztályjával különbkülönbféle

katonai próbákat tétetett *Bonaparte* a' Grétzi térségenn Apr. 23 dikánn, Ts. K. Generális *Meerfeld* előtt.

Bernadotte, Osztály-Generális, 28 esztendős, közép termetű, sovány, barnás színű, sas-órrú, 's fekete szemű.

Espinasse, Osztály-Generális, és az Ágyúkkal-bánó Katonaság' Feje. Idejére, 's külső tekintetére nézve, hasonlít *Serrurier*hez.

Clarke, Osztály-Generális, az Olasz-Országai Fr. Sereghez tulajdonképpen nem tartozik; hanem csak azért tartozkodik már *Bonaparte* mellett jó időtől fogva, mivel úgy küldetett el a' Directórium által Párisból, hogy a' Békességet munkálódja Bétsben. Ez igen szép, magass, szőke hajú, ifjú ember. Jól beszél németül.

Massena, Osztály-Generális, nem volt ugyan személy szerént Grétzben, hanem más helyekről, a' hol meg-fordult 's érezhetőképpen meg-esmértette magát, több rendbéli Tudósítások érkeztek Grétzbe, a' melyekből következendőképpenn írja le őtet a' már el számláltt Generálisok' Leírója: Alkalmas nagyságú, barna, mintegy 36 esztendős, a' ki mérészsége által gyűjtött magának oly érdemekeket, melyek által, a' Revolúció alatt, Altisztségből Osztály-Generálisságra emelte magát. Ke-

mény szívűségének szörnyű jeleit adta Felső-Szíriában, a' Fegyvernyugvás előtt: mert *Judenburg* Városát 's környékét kiengedte raboltatni tsupán azért, hogy egy ablakból lövés esett a' Fr. ákra. De még a' Fegyvernyugvás alatt is elnézte Katonáinak erőszakoskodását *Bruck* Városában és környékében. Egy Ur, meneggett volt hozzá néhány ízben Panaszlókkal, de nem kapott egyéb választ tőle, hanem hogy ha a' Panaszlók, ki tudják mutatni az ő Megbántóikat; úgy elégtételt kapnak; különben nem. Végre pedig, nem is mert több Panaszlót vinni hozzá. *Eonaparte*, ezt a' Massenát, a' *Győzedelem*' kedves *Fiának* nevezte, mely nevezetre érdemesnek mondotta Őtet Párisban, a' Direktórium' Elölülője *Rewbel* is, Máj. 9-dikénn hozzá intézett feleletében.

Brigáda-Generálisok, sokan fordultak meg Grétzben: de ezek voltak a' nevezetesebbek:

Beaumont, magas termetű, hofzszakas ábrázatú, sas-órrú, fekete szemű, és kellemetes maga alkalmaztatású szép Ifjú Ember.

Hector, magas, telyes testű, jó és víg kedvű, magát igen kedveltetni tudó Ifjú.

Murat, alig van még 22 esztendő, magas, kartsú, szőke, különös szépségű

Ember. Hufzár-formaruhát és vágott rövid hajat visel.

Mayer, Helvétziai Fi, éltes Ember és kopasz. Mind maga viseletében, mind egyéb készületeiben leg-inkább szabta Ez magát, minden Tiszti-társsai között, a' Republikánusi együgyűséghez. Szívessenn igyekezett fenn-tartani Grétzben a' Fr. Katonák 's a' Lakosok között a' költsönös tsendességet. Hajdan a' Fr. Királyi Helvétus Testörzök között szolgált volt Ő; segített 1792-dik eszt. benn Aug. 10-dikénn, a' Királyi palotát is óltalmazni, esztendőnél tovább ült tömlöztbenn, és tsak *Roberpierre*' meg-bukása által menekedett meg a' gillotintól.

Az evésre nézve, azt jegyzi meg a' Grétzi Író a' Fr. Katonákról: hogy a' marha-húsonn, még a' leg-szebbenn is nem igen kaptak; hanem a' tojást, halat, salátát, 's egyéb zöldséget igen örömet esték; melyet, szerezhettek is annyit: hogy a' Grétzi piatznak oly bőségénn és óltsóságán a' Lakosok magok is álmélkodtak! Az ital nemeit a' mi illeti, már azokhoz ugyan hozzá láttak általán fogva a' Fr. ák, tsak a' vízhez nem. Sernek, bornak, pálinkának különös kelete volt közöttök; mert azt akármelyiket tele-torokkal nyelték.

Magyar - Ország.

A' *Komárom* Vármegyei fel-keltt Ns Sereg, 320 főből áll; 's Vczérévé, a' Fő-

Ispány Ö Exc. ja' 2 dik Fia, Gróf Nádasdy Mihály Úr választatott.

Béts.

A' Ts. K. Felségek, Máj. 29-dikétől fogva, Schönbrunn mellett fekvő Hetzen-dorfi mulató-palotájokban tartózkodnak, a' hol himlő óltatott a' Korona-örökösé-be, *Ferdinánd* Főhertzegetskebe. Tegnapelőtt, együtt ebédelték Ö Felségek Schönbrunnban *Clementina* Főhertzegeasszony-nal, a' ki már tegnap reggel el indúla Triest felé. Ott, Nápolyi hajókra ül, és ha tsak rendkívülvaló szelek nem lesznek: el ér 3 nap alatt Nápoly-Országnak Manfredóniai Kikötőhelyéig, a' hol várni fogják ezen sok szép tökéletességekkel bíró Királyi Menyasszonyt a' Nápolyi Felségek, sok Fő-Méltóságokkal, azok között nevezetessen a' Ts. K. Udvar' Nápolyi Követjével Gróf *Eszterházy* Ferentz Ö Exc. jával együtt.

Béts mellett a' *Szemerangi* térségenn táborozott *Devins'* Reg. jebéliek, tegnapelőtt; az ugyan ott feküdt *Alvinczy'* Reg. jeiek pedig, tegnap indultak Olasz-Ország felé.

Elegyes Tudósítások.

A' Berlíni Udvarhoz rendeltt Török Követ *Effendi Asil Ali*, Máj. 11-dikénn

érkezett Lembergbe a' Fiával, egy Secre-
táriussal, és hat Inasokkal. Estve meg-
nézte a' Német Teátrumot. Négy nagy
török tsödöröket (mén-lovakat) — 16-odfél
markosokat — vísz ajándékba a' Pruszfiai
Királynak.

A' Bétsi Udvarhoz rendelt Török Kö-
vet is útban vagyon.

Ángliában, *Pitt* Minister, 1793-dik
eszt. ötől fogva, harmintzkét újj Taxákat
gondolt ki, de az azokból vártt jövede-
lemnek meg-határozásábann, igen meg-
tsalta magát, tsak nem mindenikre nézve,
mint a' Parlamentom' eleibe terjesztett ön-
nön számaadásaiból ki-tetfszik. Így p. o.
a' kutya-tartásra vetett taksából, remény-
lett esztendő által száz ezer font sterlin-
get; 's nem került bé több belőle, négy-
ezerhét-százhetven fontnál: a' lovakra ve-
tett új taksa is, a' vártt száz ezer font ster-
ling helyett, tsak tizenhatezerkilentz-száz-
harmintz fontot hajtott bé.

Az Ángliai első Királyi Hertzeg-Kis-
afszonynak a' Würtembergi Hertzegség'
Örököséhez való ki-házasítására, 80 ezer
font sterlinget rendeltek az Ország-gyűlés-
nek mind két Táblái, egészfzen egyező-
akarattal egyébaránt: hanem a' 2-dik Tá-
blánál, találkozott egy Tag, a' ki azt íté-
lte, hogy jobb lett volna, ha a' mostani
terhes időkben, a' Királyi Kaszfzából há-

zasíttatott volna ki a' Királyi Hertzegkiszáfszony.

Londonból írták 16-dik Májusbann, hogy Lord *Howét*, ezt a' nyugalomra lépett öreg Tengeri Vezért küldötte a' Király, a' fel-zendültt Hajósseregnek le-tsen-desítésére; és ezen küldésnek óhajtott fogamatja is lett.

Helvétziában szokás vólt eddig, hogy az oda bé-menő Zsidóktól különös vámot vettek. Ezenn vámnak a' Frantzia Zsidókra nézve való el törlése eránt, egy barátságos Írást terjesztett a' Fr. Direktórium, Helvétzia' Elöljárói' eleibe, *Barthelemy* Követje által, abból a' tekintetből, minthogy a' Frantzia Respublikában, a' Zsidók is szintoly Polgárok már; a' mostani Konstitútzió fzerént, mint más Lakosok.

Pápa Ö Szentségének ismét hóltt híret kezdtek vala írni: de az 5-dik Májusban költ Római Tudósításokból azt olvasuk: hogy kétszeri ér-nyitás után, enyhültek a' Sz. Atya' fájdalmai, melyeket, a' kólika és a' fővény okoztak.

A' Frantzia Respublika' minden Ofztálylyainak Lakosai, külön külön számba vétetvén, tétetik Azoknak summája, 31, 904,349-re.

A' Betsület' erős érzésére új példa.

Páris Városának *Egalité* nevű ropant épületében, mely hajdan az *Aureliánusi* Hertzegé volt, egy Eleség-árúlnak a' Leányába belé szerezett valamely lézengő Legény, 's vátig kívánt volna tetfezeni; de kedvet nem talált, minekokáért dühösséggé vált benne a' szerelem, 's nem tudván egyébbel bősztűját állani, ki-adta nyomtatásbann a' Párisi nem kevés számú *Vénus'* Nímfáinak laistromát, fel-jegyezvén abba neveiket és szállásaikat is az említett Személyeknek. Ezen tsúfos laistromba bé-írta, a' meg nem nyerhetett Leányzót is, a' ki meg-tudván a' dolgot, búvában mérget vett. Ez a' gyászos történet, matériát szolgáltatott egy Szomorú-játéknak készítésére, a' melyet Május' 20-dika' tájjánn el is jádzották egy Párisi Teátrumban: *l' Abus de la Presse* (A' Nyomtatással való vízfzaélés) nevezet alatt.

Az Orosz Tsászár, száz ezer Taksásoknál többet el ajándékozott, a' megkoronáztatása' alkalmatosságával. Hertzeg *Repninnek* p. o. ajándékozott 6 ezeret; *Lieven* nevezetű Udvari fő Aszfzonyságnak, 4500-at; Hg *Kurakinnak*, 4300-at; Gróf *Mussin-Puskinnak* 4 ezeret 's a' t. Száznál többre megy Azoknak száma, a' kik közzül mind egyik 1200 Taxást kapott. Némelyek, nagy summá pénzeket kaptak. *Woronzow*, *Besborodkó* és más

Német-Birodalmi Grófok, nem különben, Pruszfusz Gróf *Buxhoevden*, Orosz Grófsággal tiszteltettek meg. Udvari Orvosok *Weikhart* és *Kerner*, Státus-Tanátsosokká lettek. A' Sz. *Anna*' Rendjébe 37 Személyek vétettek fel, kik között egynehány Püspökök is vagynak. — Titkos Tanátsos Gróf *Besborodkó*, Hertzegi méltóságra emeltetett, 's hat ezer Taksásokkal, egy Mezőségi-birtokkal, és néhány Camerális jószágokkal ajándékoztattott meg. *Kamenskoy* és *Kochowskoi* Generálisok, Grófokká lettek. — — A' Tsászárné, egynehány fő Dámákat, a' *Katalin* Rendjébe vett fel, p. o. a' Hessencasseli Özvegy Landgráfnét; a' Würtembergi Hertzeghez el jegyeztetett Ánglus Királyi Hertzegkisasszonyt 's a' t.

Néhai 3-dik *Gustáv* Svéd-Országban meg-engedte vólt 1787-dik esztendőben a' Lakosoknak, hogy kiki közzülök, a' földje' nagyságához képest, maga főzhet égett-bort. Ezt az engedelmet a' mostani Király meg-hofzszabbította még tíz esztendőkre.

* * * *

* * * * *

Az *Egésség'* *Katéchizmusát*, melyet a' Magyar Nemzet' hasznára, megbetsülhetetlen szándékkal tett közönségessé, Gróf *Széchenyi* Ferentz Ő Exc. ja' Udvari Orvosa *Kiss* Úr, lehet találni mind Magyar-Országban minden nevezetesebb Városai-

ban, mind Erdélybenn is: különösen a' most közelgető Medardus napi Pesti Vá-sár' alkalmatosságár; oly számmal vagy-nak le-téve annak Exemplárjai *Mossótz*i In-stitóris Könyvkötő- és Könyvárros Úr-nál; hogy a' kik többet kívannának is szé-rezni belőlök: Azok is telyesíthetik kí-vánságjukat. Egy Exemplárnak az árát tsupán egy húszasra szabta a' Hazafi-Szer-ző; minthogy nem nyerekedés a' tzelja; hanemhogy tehetsége szerént boldogítha-sa Nemzetét, a' midőn egy ily szükséges Könyvet terjeszt el közöttte, mely azt ta-nítja: *Mi módon lehet ép és erős test-al-kotmányú Gyermekeket nevelni; és azt a' nagy világi kintset — az egészséget — ál-landóúl meg-tartani.*

* * * * *

A' Magyar Insurgensek' mejjeikre dí-szessenni illő pánthika-darabok készültek Bétsben, melyek két újjnyíval szélesebbek, 's az Ország' ízíneivel, úgymint: fejjérrel, zölddel, 's veressel jegyések, és közép-ben a' veress ízínen; nagy 's tartós arany-betűkkel ezen szép Symbolumot rogyogtat-ják a' Néző' ízemeibe: PRO REGE, ET PATRIA (A' királyért és Hazáért). — Lehet egy ilyen pánthika-darabot 17 xr. ért kapni, *Fries* Tamas nevű Bétsi Könyvkö-tőnél, a' kinek lakasa vagyon, *in der Sin-gestrafse im Nicolaierhause Nro 939.*